

Beslutningsforslag nr. B 81. Fremsat den 1. november 2001 af Anne Baastrup (SF), Aage Frandsen (SF) og Villy Søvndal (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om ændring af reglerne om særlig støtte til børn og unge

Folketinget opfordrer regeringen til inden udgangen af 2002 at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om social service og, om nødvendigt, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område med henblik på yderligere at styrke og præcisere hensynet til barnets tarv. Forslaget skal udarbejdes efter følgende kriterier:

1. at en velfungerende indsats over for et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet, skal sikres uafhængigt af f.eks. en ny handlekommune,
2. at Den Sociale Ankestyrelse bliver klageinstans for hele anbringelsessagen, således at

- ankestyrelsen kan træffe afgørelse om at fastholde et velfungerende anbringelsessted,
3. at kredsene af klageberettigede i en sag om et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet, udvides til at omfatte alle, der har et relevant kendskab til barnet, herunder barnet eller den unge selv, forældrene, bedsteforældrene, plejeforældrene, institutionen og skolen m.fl.,
4. at det ved en beslutning om at anbringe barnet eller den unge uden for hjemmet ud fra en helhedsbetragtning nøje vurderes, om der er medlemmer af familien eller netværket, der kan og vil træde til som anbringelsessted.

Bemærkninger til forslaget

Ad 1)

Folketinget vedtog den 26. maj 2000 en ændring af serviceloven og af retssikkerhedsloven, som med virkning fra 1. januar 2001 har til formål at sikre børn og unge den bedst mulige støtte, herunder at der skal lægges vægt på at give barnet eller den unge en stabil og god voksenkontakt og dermed fremme kontinuitet i opvæksten (lovforslag nr. L 232, 1999-2000). Målet med kriterium 1 er at styrke formålet med servicelovens regler om at sikre en indsats over for barnet eller den unge, der er til deres bedste.

Der blev ved lovændringen indsat en bestemmelse om, at kommuner skal underrette hinanden, hvis en familie flytter, og i tilfælde, hvor fraflytningskommunen finder, at der er behov for særlig støtte til familiens børn.

Det skal understreges, at en ny kommunes revurdering af sagen ikke nødvendigvis er forkert. Men det er afgørende, at det sker med udgangspunkt i barnets tarv, og det må derfor indebære, at man er overordentlig opmærksom på at undgå brud i kontinuiteten i anbringelsen, der vil være skadelige. Hensynet til barnet skal derfor indskærpes, og følgelig – som nedenfor foreslået – skal man sikre, at kommuner ud fra en konkret og individuel vurdering handler i overensstemmelse med intentionen om at sikre barnet kontinuitet. Der skal derfor også gribes håndfast ind over for kommuner, der i urimelig grad lader børn flytte rundt. Denne indgriben skal således sikres via forslaget om at give ankestyrelsen bedre muligheder for og pligt til at gribe ind.

Der er eksempler på, at tilflytningskommunen ændrer på barnets handleplan og dermed risikerer at bryde ind i et godt forløb, hvor barnet, uanset om det er faldet til i en familiepleje eller døgninstitution, skal flytte til en anden døgninstitution eller familiepleje tættere på forældrene – beslutninger, der imidlertid kan indebære, at et for barnet godt forløb i den eksisterende anbringelse afbrydes.

Beslutningsforslaget skal endvidere forhindre situationer, hvor kommunen – uanset hvilken – hjemgiver

eller flytter barnet på trods af, at både anbringelsesstedet, forældrene og barnet ønsker at opretholde anbringelsen.

Det ville være en god udvidelse af både barnets og forældrenes rettigheder, hvis der indførtes en regel om, at barnet ikke kan flyttes fra en anbringelse, hvis det selv, forældrene og anbringelsesstedet er enige om, at anbringelsen skal fortsættes. Det ville begrænse kommunens mulighed for at ødelægge gode anbringelser.

Endelig ønsker forslagsstillerne at sætte fokus på behovet for et bedre og mere velkvalificeret samarbejde kommunerne imellem samt ikke mindst i forholdet til såvel barnet og den unge som de forældre, der flytter mellem forskellige kommuner, mens barnet er anbragt. Der skal føres et skærpet tilsyn med, om kommunerne lever op til dette hensyn.

I den forbindelse er det vigtigt at se på den enkelte sagsbehandlers rolle i forløbet med hensyn til, at barnet, i det omfang kommunen overhovedet fører tilsyn med barnet, kan udsættes for med jævne mellemrum at få en ny kontaktperson, som måske har et andet syn på barnets fremtid m.v. Barnet skal samtidig forholde sig til en ny og fremmed person. Det kan give utryghed og en oplevelse af, at barnets eventuelt gode kontakt til den oprindelige sagsbehandler/kontaktperson fra den oprindelige kommune ingen betydning har.

Kriterium 1 har derfor til formål at sikre, at der er så få personer som muligt fra det offentlige, som barnet skal knytte kontakt til, og som har ansvaret for at føre tilsyn med barnet. Ved udførelsen af reglerne skal der lægges vægt på, at barnet fortsat skal anbringes med det sigte, at der skal foretages hjemtagelse, når familien er parat og det er til barnets bedste. Det skal understreges, at de lovændringer, som beslutningsforslaget pålægger regeringen at gennemføre, skal gælde såvel for tvanganbragte børn og unge som for frivilligt anbragte.

Ad 2) og 3)

Forslaget har til formål at sikre, at Den Sociale Ankestyrelse får fuld kompetence til at gå ind i sager af

egen drift eller på baggrund af en klage om, at handlekommunen ikke varetager barnets tarv. Således vil ankestyrelsen ikke alene få kompetence til at udtale sig om anbringelsesstedet, men også kompetence til at træffe beslutning om at fastholde det anbringelsessted, der måtte anses for at være det bedste for barnet. Det skal endvidere sikres, at kommunerne ikke efterfølgende kan ændre opholdsstedet uden tungtvejende grunde og nøje overvejelse af, hvordan handleplanen så skal udformes.

I forbindelse med den lovændring, som trådte i kraft den 1. januar 2001, fik chefen for Den Sociale Ankestyrelse kompetence til at træffe de samme afgørelser, som formanden for børn og unge-udvalget. Den Sociale Ankestyrelses kompetence omfatter imidlertid ikke retten til at træffe beslutninger om barnets fortsatte anbringelse el.lign.

Der findes eksempler på, at børn fjernes med den begrundelse, at samarbejdet med familieplejen og kommunen ikke er godt nok. En klage fra familieplejen over, at barnet ikke indstilles til specialundervisning har eksempelvis i en konkret sag betydet, at handlekommunen har valgt et nyt anbringelsessted til barnet, fordi udgifterne til barnets ophold overstiger det, kommunen finder rimeligt.

Der er med andre ord ingen offentlig kontrol med en kommune, som træffer beslutninger, der klart ikke tjener barnets tarv.

Med kriterium 2 sikres det, at vurderingen af, hvad der tjener barnets tarv, bliver genstand for ekstra eftertanke.

Forudsætningen for, at Den Sociale Ankestyrelse kan tage sager op, er naturligvis, at kredsen af klageberettigede ikke er for snæver. Det foreslås derfor, at alle, der på den ene eller den anden måde har en relevant relation til barnet/den unge, bliver klageberettigede – herunder barnet eller den unge selv, afhængigt af barnets modenhed. Opmærksomheden henledes på de regler, der gælder for fastlæggelse af forældremyndighed, hvor barnet har ret til at blive hørt efter det fyldte 12 år, samt i øvrigt efter vurdering af modenhed.

Ad 4)

Kriterium 4 er inspireret af de svenske regler på området. I Sverige har man for flere år siden indført en regel i »Socialtjänstlagen« om, at det skal vurderes, om medlemmer af familien eller netværket lever op til kravene til en familiepleje og derfor kan træde til som anbringelsessted. Erfaringen har vist, at denne ordning, i det omfang familien kan godkendes som familiepleje, giver en god mulighed for at sikre kontinuitet, kontakt med forældre og/eller andre pårørende og dermed tryk for barnet. Det er vigtigt, at afvejningen foretages ud fra en helhedsvurdering, således at eventuelle loyalitetskonflikter mellem de respektive parter også kan blive belyst.

Skriftlig fremsættelse

Anne Baastrup (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af reglerne om særlig støtte til børn og unge.

(Beslutningsforslag nr. B 81).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.